DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 22. IV. 1930

Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.
Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, v torek, dne 22. aprila 1930. Telefon št. 2552. ŠTEV. 48.

Banski sveti.

Dne 24. marca t. l. so se bistveno izpremenila določila o organizaciji in sestavi banskih svetov, ki obstoje zaenkrat samo po zakonu, ker dejansko še niso sestavljeni. Izpremememba določil o banskih svetih brez dvoma kaže, da se namerava te svete skoraj že postaviti.

V čem obstoji stvarno ta izpremememba?

Predvsem v načinu imenovanja in zamenjavanje članov banskih svetov. Po zakonu o banski upravi z dne 7. novembra 1929 je spadalo imenovanje v delokrog ministrstva notranjih del po predlogu bana. V izpremenjenem tekstu zakona je to določilo izpuščeno. Njihovo imenovanje in zamenjavanje vrši sam minister notranjih del.

Druga razlika je veliko važnejša. Banski sveti so dobili več članov, vse brez razlike, a izpremenil se je tudi značaj teh članov. Po zakonu z dne 17. novembra t. l. so se morale imenovati v banski svet predvsem osebe, ki po svoji strokovni sposobnosti morejo najbolje ustrezati interesom banovine. V izpremenjeni zakon to načelo ni sprejeto. Mesto njih se imenujejo člani, ki zastopajo eden okraj ali eno mesto.

Preje torej niso člani banskih svetov nikogar zastopali, temveč so mogli priti na svoja mesta po svoji osebni sposobnosti in vrednosti.

Sedaj se to več ne zahteva. Sedaj so člani zastopniki kraja, v katerem prebivajo. Uvaja se torej potemtakem predstavniški sistem članstva v banskih svetih. Da se ti člani imenujejo in ne volijo, nima nikakega vpliva na značaj njihovega položaja: predstavnik določenega kraja, okraja ali mesta. Morebiti tvori zakon, na kateri se bo dalje izpopolnjeval in dopolnjeval sistem banovinskih predstavnikov, ker se bo menda izpremenil način postavljanja, ne pa tudi oblika posameznega predstavništva za določeno področje.

Število članov se je znatno povišalo. Relativno najvišje povišanje je dobila Savska banovina, kjer se je število več nego potrojilo (od 30 na 104), potem Dunavska banovina (od 30 na 84). Najmanj se je pomnožilo število v Primorski in Vrbaski banovini; te so dobile samo za en in pol krat večjo število (preje 20, sedaj 32).

Dočim dobijo okraji po enega člana banovinskega sveta ne glede na njihov obseg (področje in število prebivalstva), se dela pri mestih razlika po številu njihovega prebivalstva. V svetu dobijo svojega zastopnika samo, če imajo tri tisoč prebivalcev. (Ako imajo manj prebivalcev, ima svojega zastopnika skupno z okrajem, kateremu pripadajo.) eMsta z 3—15 tisoč prebivalcev dobijo dva predstavnika v banskem svetu, z 15 do 30 tisoč prebivalci tri predstavnike, a s 30 do 50.000 prebivalci pa štiri. Več nego štirih predstavnikov ne dobe nobeno mesto. Potemtakem bo imela Ljubljana s 53.000 prebivalci isto število predstavnikov, kakor Zagreb ali Subotica s preko 100.000 prebivalci. V obče bodo slovenska mesta najbolje odrezala po novem zakonu, ker samo za nekaj presegajo maksimalno mejo naštetega števila prebivalstva, tako na primer Maribor s 30.641 prebivalci le za nekaj stotin prebivalcev dobi tretjega predstavnika.

V državi imamo v celoti 336 okrajev, potemtakem bo tudi toliko predstavnikov okrajev v banskih svetih, kar znači, da odpade en predstavnik povprečno na 36.000 prebivalcev. Koliko bodo imela predstavnikov mesta, je težko ugotoviti. Predvsem, ker nimamo v vseh dosedanjih pravnih oblastih jasno določen kuterij za razlikovanje mest od ostalih naseljenih krajev. Dalje se v nekaterih krajih naše države smatra celo področje mestne občine za mesto, na primer v Vojvodiniin na Hrvatskem, dočim se v drugih krajih razlikuje ožje mestno področje od širšega, na primer v Srbiji in v Dalmaciji. Širše področje ne vsebuje samo mesta v ožjem pomenu besede, temveč tudi sosedno vas. — Razlike v števiu prebivalstva enega ali drugega področja so lahko zelo velike. — Tako ima na primer mesto Trogir v Dalmaciji 3354 prebivalcev, dočim jih ima mestna občina 18606. Ako se vzame mesto v ožjem smislu, bi imelo enega predstavnika, ako pa se vzame celo občino pa dva predstavnika.

Končno nastaja še vprašanje, po kateri statistiki se bo določalo število članov banskega sveta iz onih mest, katera izvršujejo občinske popise prebivalstva. Ali se bodo vpoštevali zakonito izvršeni popisi, ki so se izvršili po posebni pooblastitvi zakona ali veljavnega pravilnika, ali pa se bodo upoštevali vsi popisi, izvedeni tehnično pravilno.

Obstoja torej cela vrsta vprašanj glede mestnih predstavnikov v banskih svetih, katera bo brez dvoma rešil pravilnik o organizaciji, delu, poslovne mredu in o izdatkih za poslovanje banskih svetov, katera bo izdal minister za notranje posle. Šele, ko izide ta pravilnik, bomo imeli jasno sliko organizacije in funkcij (kompetence) banskih svetov. Sedaj pa smo že prepričani, da bo njihova postavitev pomenjala velik napredek v upravni organizaciji naše države.

»Trgovinski Glasnik«.

Bakrena in srebrna ruda v Jugoslaviji.

Rudarstvo v Jugoslaviji glede bakra ima malo zgodovine, in vendar je bakreni rudnik v Boru med najbogatejšimi v Evropi. Dela s francoskim kapitalom in razdeljuje letos, kakor smo poračali že na drugem mestu, 300 odstotno dividendo. Domnevajo, da je antično orodje iz bakra in brona za dobivanje zlata tukaj doma, kajti ostala bakrena najdišča, kot na primer ono pri Kraljevu, so otvorili šele v srednjem veku. Vidi se to iz oblike starih rovov, ki nas po vseh svojih znakih opreme, črpanja vode, zračenja itd. spominjajo na srednjeveško rudarstvo. Kopali so takrat le v zgornjih plasteh, globoko niso šli.

Isto velja za zelo razširjeno srebrno rudarstvo; srebro nastopa tako v eruptivnem kamenju kot v naplavninah. V vseh svojih znakih nas naša najdišča spominjajo na nemška nahajališča. Kot stransko sestavino nahajamo dragoceni kaducij. Najbolj poznamo stari svinčeni in srebrni rudnik v Srebrenici in Bosni, ki izkazuje dolgoletne obratne dobe iz časa Rimljanov iz srednjega veka. Sistematično izvedena raziskovalna dela na podlagi geologičnih slik in nahajanje v prejšnjih časih zametovanih rudnih sredstev iz zadnje obratne dobe nam omogočijo popolnoma natančno presojanje nahajališča.

Pokazalo se je, da so prejšnja nepopolna sredstva rudarstva in topilstva dovoljevala samo nezadostno izkoriščanje rudnikov in da se šele modernemu času z vsemi njegovimi tehniškimi pripomočki in iznajdbami splača izkoriščanje tudi revnejših najdišč in hrati predelovanje tega, kar je prejšnji čas vrgel kot nerabno proč. Prejšnje prometne težkoče so med tem spričo bližine železniških prog izginile. Na razpolago so gozdovi, premog in vodne moči. Zaupanje v rentabilno izrabo za rudniške namene je mobiliziralo v zadnjem času tudi inozemski kapital, o čemer smo v »Trg. listu« že opetovano poročali. Zlasti se izvaja sedaj velepotezna obnova srebrnega rudarstva v Srebrenici po močni ameriški denarni skupini. Ta stari rudnik ima še veliko bodočnost. S tem pa število enakovrednih rudnikov v Jugoslaviji še nikakor ni igzčrpana. Pri Raški ob Ibru (blizu gorovja Kopaonik) se nahajajo podobna najdišča srebrne rude, kjer se je ustalila nemška tvrdka Leopold Gildenmeister iz Kölna. Tu dobljena ruda se je izčistila v srebrnem plavžu Mägdesprung v nemškem gorovju Harz in je krila nabavne stroške že doslej, čeprav jo je bilo treba voziti do železniške postaje do 40 kilometrov daleč na navadnih vozovih. Sedaj pa gradijo železniško progo v dolini Ibra do Raške in je s tem zagotovljena srebrnemu rudniku dobra rentabiliteta, hkrati pa tudi tamošnjim premogovnikom.

† Avgust Žabkar

V soboto 19. t. m. ob 17. uri je v svoji vili v Ljubljani na Dunajski cesti 35 umrl znani industrijalec gosp Avgust Žabkar. S smrtjo pokojnika so izgubili slovenski gospodarski krogi, zlasti slovenska industrija moža izredne marljivosti, vztrajnosti, odličnega podjetniškega duha in delavnosti. Bil je pravi tip slovenskega delavnega človeka, ki se je s trdim in neumornim delom povzpel od siromašnega rokodelskega vajenca do uglednega industrijalca. Bil je dolgo vrsto let predsednik uglednega podjetja Strojnih tovarn in livarn, kateremu je žrtvoval vse do smrti bogate svoje izkušnje in vse svoje moči.

Avgust Žabkar se je rodil 22. junija 1855 v Kostanjevici. Kot otrok je najraje drugoval bližnjemu kovaču, kateremu je gonil meh. Po ljudski šoli je postal njegov vajenec. Kot pomočnik pa se je prestavil v Ljubljano. A vleklo ga je dalje, v tujino. Leta 1873 se je odpravil na Dunaj, kjer se je moral mnogokrat odpovedati najnujnejšim življenskim potrebam, zato, da si je lahko sproti nabavil poedine strokovne knjige. Z mnogimi izkušnjami in znatno strokovno podlago se je vrnil v domovino.

V 10. letih je pokojni Žabkar ustanovil že lasnto tovarno na Dunajski cesti, ki se je s časom razvila v eno največjih industrijskih podjetij v Sloveniji. — Tovarniški izdelki tega podjetja so šli po vsem svetu. Podjetje se je uspešno širilo in slovi danes po solidnosti svojih izdelkov na najbolj oddaljenih inozemskih tržiščih, saj so se izdelki podjetja že pred vojno izvažali v Rusijo, Egipt, Italijo, na Balkan in drugam. Po prevratu se je podjetje še uspešneje širilo in pokojnik je lahko s ponosom motril veliki napredek, ki mu je dal sam osnovo.

Vzornemu podjetniku, marljivemu in vztrajnemu delavcu ohranimo vsi časten in trajen spomin.

Josip Lenarčič:

Vprašanje gospodarske krize in poizkusi za izboljšanje nekaterih panog.

(Nadaljevanje.)

Nehote se ponavlja vprašanje: Ali je pa v širokih obrisih začrtano delo že sedaj neobhodno potrebno in kako izpeljivo? Je-li istina, da obstoja internacijonalna gospodarska kriza v taki obliki, da ni misliti na izhod po dosedanjih uglajenih potih?

Krize so bile vedno in našel se je doslej z večjimi ali manjšimi žrtvami vedno kak izhod. Če se v principu prizna obstoj obče svetovne gospodarske krize, katero si mora opazovalec predstaviti, če pazno zasleduje gospodarska poročila iz vseh delov sveta in če si ogleda tudi grozne politične prilike, katere za splošnost kažejo veliko nezadovoljnost z dosedanjim »družabnim redom«, ko vsak stan z nevoljo in zavistjo gleda drugega, katerega pozna le od zunanje strani, ne sega pa v notranjost, da bi videl, s kakimi težkočami se ima boriti, da se vzdrži na površju, če že ne trajno, vsaj provizorno — mora objektivni opazovalec priti do zaključka, da dosedanja znana reševalna stremljenja in sredstva ne bodo kos svoji nalogi, marveč je treba segati po širšem delovanju, kakor je bilo gori namignjeno. Boljše bi bilo vsekakor, če bi se dalo dognati, da izraženi pesimizem ni na mestu, da isti ni vtemeljen in da bode naravni proces gospodarskega življenja sam po sebi izlečil sedanjo morebiti le navidezno gospodar. krizo.

Stoječ na stališču obstoja krize, se hočem začasno omejiti na prilike kmetijstva odnosno gozdarstva. Tu se mi najprej kaže dejstvo, da se vse vlade, kakor tudi naša vlada, trudijo pomagati kmetijskemu življu. Vladni poskusi in stremljenja so posledice premotrenja prilik, ki kažejo, da v kmetijstvu nekaj ni zdravo in da je za obstoj, da ne rečem za napredek kmetijstva potrebno ukreniti nekaj temeljitega. Če bi temu ne bilo tako, ne bi bilo potrebno brigati se za stan, ki se sam lahko vzdržuje, oziroma napreduje in bi se morala skrb državne vlade obrniti v prvi vrsti na vstvarjenje znosljivih odnošajih v drugih panogah narodnega gospodarstva.

Vidimo, da se je v naši državi zasnoval zakon za podpiranje kmetijstva. Po tem zakonu naj bi se nastavili kmetijski srezki referenti za upravna posvetovanja v posameznih gospodarstvih, vzorna gospodarstva, poskusna gospodarstva, zimski kmetijski tečaji, potujoče šole, kmetijske zbornice, specijalizacija kmetijske produkcije, izložbe in tekmovanja v gospodarskih uspehih, občinski kmetijski zakladi. Zakon končno tudi ni pozabil skrbi za povzdigo prodaje. Vsekakor je začrtan jako l ep program, vendar pa se bistvo zakona suče najbolj okoli **dviga produkcije**. Tudi dosedanji ukrepi so se gibali v tej smeri. Vsepovsod se čita in sliši o **intenziviranju** kmetijstva. Vsakdo, ki se je brigal za razmah kmetijstva in objektivno presojal uspehe te važne gospodarske panoge, je pa moral priti do prepričanja, da doživlja kmetijstvo le premnogokrat velika razočaranja.

Skoraj je ni težje panoge udejstvovanja, kakor je kmetijstvo. V industriji se je možno prilagoditi danim okoliščinam, tako glede kraja poslovanja, glede velikosti dela, glede intenziviranja itd., tudi se more industrija, seveda mnogokrati preosnovati

in prilagoditi premenjenim prilikam. Vse kaj drugega je v kmetiji. Tu ne pomaga nikaka »šablona«. Vsak objekt ima svoja posebna svojstva, tako v zemlji, vodnih in klimatičnih prilikah, v višinskih legah in legah v pogledu prometnih sredstev, v gospodarskih prilikah glede zaokroženega ali razkosanega gospodarstva, glede finančnih odnošajev gospodarjevih, glede obiteljskih prilik itd., itd.

Lahko se zlasti v hribovitih pokrajinah trdi, da niti dva gospodarja celega okoliša z isto velikostjo kulturne površine ne moreta enako gospodariti in se izkazati z istimi ali vsaj približno enakimi konečnimi uspehi. Lahko je mogoče, da bode pri istem načinu delovanja prvi gospodar zaključil svoje gospodarske knjige z velikim pozitivnim uspehom, drugi pa celo z negativnim.

Tudi ni vse zlato, kar se sveti. Marsikatero gospodarstvo izgleda lepo, kakor bi bilo »vzeto iz škatljice«, vse je najpopolneje in ogledovalec se zadovoljno smehlja in zavidno gleda »Kmečki raj« pred sabo; vsaj od navadno nima prilike, da bi pogledal knjigovodstvo in bi se tam prepričal, je-li ta zunanji lesk samonikel, je-li so **gospodarski uspehi** prošlih dob dovolili zasnovati pokazano lepo podobo, ali niso morda morale druge panoge nekmetijskega gospodarstva priskočiti v izdatni meri na pomoč.

Investicije v svrho intenziviranja niso vselej dobičkanosne. Ne samo v kmetiji, tudi v drugih panogah je lahko opažati, da z večjimi investicijami in večjo intenzivnostjo dela ni vselej dosežen **večji čisti donos**, zlasti, če je investicija in intenzivnost izvršena s **tujim kapitalom**, kojega je treba **obrestovati in amortizovati**.

Kakor pri vsakem pridobitnem delovanju, je tudi pri kmetijstvu v danih prilikah najprej dvigniti se na stališče previdnega trgovca.

On mora dognati, koliko me more stati tvarina, katero si hočem nabaviti, kje in kako bom zaželjeno blago »kupil ali pridelal«, kako kvaliteto zahteva moj odjemalec, po kateri ceni morem blago prodati, kje dobim sigurno dobrega odjemalca, ki kupljeno ali v mojem gospodarstvu predelano blago sigurno in trajno kupi. Ko si je trgovec vsa ta vprašanja nepristransko odgovoril, in dobil prepričanje, **da more** zahtevano blago kupiti ali producirati, da ga pa more potem tudi sigurno pravočasno prodati ter da mu razlika med prodajnimi cenami in lastnimi stroški, vpoštevaje nabavno glavnico z obrestmi, kaže tak dobiček, ki mu more poplačati njegov trud — potem naj se loti trgovske kupčije. Če mu pa račun kaže nesiguren ali premajhen dobiček, ali celo zgubo — naj se nikar ne loti kupčije.

Prav isti principi so merodajni za kmečko gospodarstvo, ki mora vpoštevati še mnogo večji riziko, kateremu ogrožajo, pa tudi lahko popolnoma uničijo uspeh in povzročijo lahko eventuelno gospodarski polom.

Trgovec ima to prednost, da je v položaju, da se mu uspeh dela pokaže v kratki dobi, morda v tri- do štirikratnem ali še pogostejšem obratu na leto, medtem, ko mora kmečki gospodar računati najmanj z dobo enega leta, pri živinoreji 3 do 4 leta, pri sadjarstvu po 10 ali več let. Kdo dá kmečkemu gospodarju jamstvo, da bo svoje pridelke sploh mogel prodati po lastnih cenah? Kdo mu jamči za zdravje pri živini? Zakaj navajam te podrobnosti? Iz golega razloga, ker se pri vsem dosedanjem pospeševanju teži le za **povzdigo produkcije**, ne oziraje se na **sigurnost prodaje**. Kmečki producent ne more tekati povsod okoli, da dobi povoljnega kupca. Stroški za iskanje kupca so sorazmerno z vrednostjo blaga previsoki. Bolj ko vse drugo potrebuje kmetijstvo **dobro organizacijo prodaje** svojih po kakovosti tržno normiranih pridelkov. Kmetskemu gospodarju se očita, da je prekonservativen, da ni dostopen napredku v taki meri, kakor bi bilo potrebno, da je starokopiten itd. Taki očitki niso upravičeni. Jaz trdim, da je kmetovalec še dosti premalo konservativen. Le pokaže naj se mu dejanski gmoten uspeh gospodarenja, ki se krije tudi s knjižnim uspehom, takoj se bo z vso vnemo lotil novega gospodarenja. Sklicujem se na prilike, ki se zadnji dve leti porajajo v panogi hmeljarstva! To je, rekel bi, »šolski vzgled«.

(Konec prih.)

Občni zbor gremija trgovcev v Murski Soboti.

Dne 25. marca t. l. dopoldne se je vršil v dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti redni občni zbor gremija za murskosobotni srez.

Občni zbor je otvoril in vodil gremijalni načelnik g. **Franc Čeh**, ki je v svojem otvoritvenem nagovoru pozdravil zastopnika obrtne oblasti g. dr. Bratino in predsednika Zveze trgovskih gremijev g. V. Weixla. Zborovanja se je udeležilo 220 članov.

Podal je nato izčrpno poročilo o delovanju gremija v preteklem letu. Iz poročila posnemamo, da je sodeloval gremij na anketi pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani glede otvoritve železniškega prometa pri Hodošu in Dol. Lendavi. Radi otvoritve železniškega prometa med Madžarsko, upostavitve popolne gimnazije v Murski Soboti ter okrožnega sodišča v Murski Soboti se je udejstvoval tudi gremij in udeležil deputacije pri ministrstvih v Beogradu. Člana gg. Franc Čeh in Josip Benko sta tudi intervenirala pri Upravi državnih monopolov.

Gremij je odposlal v preteklem letu 2451 dopisov, dostavljenih pa je bilo 315 dopisov. V gremijalni pisarni se je napravilo okrog 2000 davčnih prijav, okrog 100 prizivov itd.

Koncem pretekle poslovne dobe je štel gremij 521 članov, 59 pomočnikov in 30 vajencev in vajenk.

V poštno - telefonskem prometu je dosegel gremij jako lepe uspehe in sicer otvoritev telefonskih relacij z Avstrijo, Madžarsko, Italijo in Češkoslovaško. V letošnjem šolskem letu je otvoril tudi samostojno gremijalno nadaljevalno šolo, katero obiskuje 24 učencev.

Gremij je imel v pretekli poslovni dobi Din 57.331·55 dohodkov in Din 58.602·25 izdatkov. — Premoženje je znašalo koncem leta Din 130.126·97. Na predlog g. načelnika se je odstopil podporni fond z zneskom Din 6.49·— občini, ki gradi hranilnico.

G. Ludovik Golob je po poročilu načelnika, ki je bilo z odobravanjem sprejeto, predlagal načelstvu absolutorij. Predlog je bil soglasno sprejet.

Pri spremembi pravil se je zvišala sprejemnina vajencev od dosedanjih Din 10·— na Din 100·— in oprostnina istotako od dosedanjih Din 10·— na Din 100·—.

Inkorporacijska pristojbina se je enotno uredila in znaša za vse člane Din 1000·—.

Soglasno se je odobril tudi preizkuševalni red o vajenških preizkušnjah.

Tudi proračun, ki izkazuje Din 53 tisoč 660·— dohodkov in Din 46.500 izdatkov, je bil soglasno odobren.

Vršile so se nato volitve načelstva in so bili soglasno izvoljeni: za načelnika g. **Fran Čeh**, za podnačelnika pa gg. Janez Nemec in Joško Brumen. V odbor so bili izvoljeni gg.: Heimer Arnold, Šiftar Ludovik, Benko Josip, Benko Ludovik, Gaspar Josip, Cvetič Janez, Hahn Izidor, Trautman Aleksander, Kühar Franc in Štefan Mesarič. Namestniki gg.: Dittrich Gustav, Goleman Štefan, Hahn Pavel, Skraban Janez in Kreft Alojzij. Pregledovalci računov gg.: Golob Ludovik in Šiftar Karol.

Razsodišče gg.: Benko Jožef, Nemec Janez, Trautman Aleksander in Šiftar Ludovik. Za zvezni občni zbor je bilo izvoljenih 6 delegatov in namestnikov.

V šolski odbor gremijalne nadaljevalne šole so bili soglasno izvoljeni gg.: Brumen Joško, Heimer Arnold, Kühar Franc, Nemec Janez in Gaspar Jožef.

Načelnik g. Franc Čeh je predlagal nato naslednjo resolucijo na ministrstvo financ v Beogradu:

»Z ozirom na veliko krizo v trgovini, obrti in industriji prosi občni zbor gremija trgovcev za srez Murska Sobota v Murski Soboti p. n. naslov, naj se ukine davek na poslovni promet, ker se pobira ta davek od prometa in ga tako mora plačati proizvajalec, veletrgovec, trgovec, mali trgovec, naposled pa še tudi obrtnik, kar se ponovi v mnogih slučajih do osemkrat, in je ta davek ne le 1%, temveč kakor rečeno, do 8%.«

Pri raznoterostih je predsednik Zveze g. V. Weixl obširno in izčrpno poročal o delovanju Zveze, o Trgovski samopomoči in samostojni bolniški blagajni v Mariboru, nakar je gremijalni načelnik g. Franc Čeh zaključil lepo uspelo zborovanje.

Gospodarski položaj na Ogrskem.

V gospodarstvu Ogrske še sedaj ni nobenih znakov dviga. Zakasnitev pogajanj v Parizu, še zmeraj neugodni izgledi za placiranje dolgoročnih kreditov, ponovno naraščanje insolvenc, kriza v prodaji žita, vse to še zmeraj slabo vpliva na podjetnost. Kratkoročni krediti so gospodarstvu po ceni in obilno na razpolago, a jim manjka uporaba. V kmetijstvu se je pričel pretvorbeni proces na bolj rentabilno pitanje goveje živine in prašičev in je imel tudi že uspehe, a poteklo bo še dosti časa, preden se bo doseglo na tem potu temeljito ozdravljenje kmetijstva. Poljedelstvo pa upa, da se bo z ustanovitvijo donavskega žitnega kartela in potom sporazuma z avstrijskimi agrarci odprla pot za zopetno pomnožitev žitne produkcije.

Zaposlenost industrije ne nudi enotne slike. Poraba premoga se je napram prejšnjim mesecem nekoliko dvignila, a je še zmeraj pod lansko višino. Težka železna industrija išče vsled slabih domačih naročil večjega eksporta. Del konštrukcijske in vagonske industrije more vsled naročil državnih železnic izkoristiti svojo kapaciteto, mora pa hkrati forsirati tudi eksport. Kupčija v industriji poljedelskih strojev se obotavljaje razvija. — Tekstilni industrija trpi vsled zmanjšane nakupne moči kmečkega prebivalstva, tovarne vodijo za domači trg najhujši konkurenčni boj. Na insolvencah so domače tovarne udeležene z razmeroma večjimi izgubami kot inozemci, čeprav so absolutne zgube inozemcev še zmeraj večje. — Tekstilna industrija forsira sedaj eksport in je dosegla v preteklem letu 25 odstotno povišanje eksporta. Uvoz tekstilij iz inozemstva pada hitreje kot prodaja domačih tovarn in se to ugodno pozna tudi v trgovski bilanci.

Insolvence so v preteklem mesecu kočljivo narasle. Zabeležili so 216 prisilnih poravnav (182 v februarju in 130 v lanskem marcu), 32 zasebnih poravnav (23 in 17), 68 konkurzov (44 in 39); pasiva so znašala 16·5 milj. pengö (10·3 milj. v februarju in 8·3 milj. v lanskem marcu).

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 1. maja t. l. ponudbe glede dobave usnjatih jermen, kita, gorilcev in raznih drugih delov za karbidne svetiljke, 500 kg krp, 500 kg pisanega bombaža za čiščenje strojev, verig, gnojnih vil ter glede dobave vijakov. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 9. maja t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov U-železa, raznih delov za tračnice in delov za kolesa. — Dne 9. maja t. l. se bo vršila pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 350.000 kg kartona. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 7. maja t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave 23.870 kg svinjske masti. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

Po svetu

Berlinska družba Polyphon bo iz čistega dobička v znesku 3,690.000 mark izplačala zopet 20-odstotno dividendo.

Sindikat poljskih žitnih trgovcev, ki je bil pred kratkim ustanovljen, ima namen, da v imenu in na račun svojih članov izvaja kolektivne izvozne kupčije. Na čelu so najvažnejše zasebne tvrdke, ki imajo svoj sedež v Varšavi.

Angleški eksportni krediti so podaljšani do 1. marca l. 1931.

Družba Rio Tinto, ki dela z glavnico 3,750.000 funtov, je imela lani 1,800.000 funtov čistega dobička, torej skoraj polovico glavnice. Na delnico petih funtov pride dividenda 2·15 funta. Rio Tinto je družba za izkoriščanje bakrenih rudnikov v Španiji, kapital je pa angleški in francoski.

Zvezni tekstilni zavod so ustanovili v Zedinjenih državah Severne Amerike.

Nov insolvenčni val v Nemčiji se je pojavil v Zadnjem času. Osupljivo je posebno dejstvo, da so prizadete posebno prav dobre tvrdke.

Družba Kreuger in Toll je imela v preteklem letu nad 27 milijonov švedskih kron čistega dobička in zvišuje dividendo od 25 na 30 odstotkov. In bodo še vseeno prenesli na novi račun 20 milijonov kron.

Eksportni dogovor vodilnih italijanskih podjetij umetne svile je sklenjen. Praktično pomeni ta dogovor sporazum nemško-angleško-holandske umetnosvilene skupine z italijanskimi producenti umetne svile o mednarodni kartelni ureditvi trga.

Angleški proračun za leto 1930/31 izkazuje nad 42 milijonov funtov deficita ob skupnih dohodkih ca. 740 milijonov funtov in izdatkih ca. 782 milijonov.

Pogajanja o trgovski pogodbi med Jugoslavijo in Avstrijo so zopet odgodena; »N. Fr. Presse« pravi: Nova, zelo obžalovanja vredna odložitev.

Novoustanovljena nemška zveza fine pločevine je razdelila skupno vsoto v znesku 1 milijona ton. Največ so dobili Vereinigte Stahlwerke, 395.000 ton.

Dve novi rudarski šoli bosta otvorjeni v Zenici in v Zaječaru. V obeh se bodo rudarji izobraževali za nadzornike.

»Danat«-banka je določila dividendo na 12 odstotkov. Gospodarsko konjunkturo Nemčije slika poročilo banke slejkoprej optimistično.

Hranilne vloge na Dunaju so dosegle vsoto 1418 milijonov šilingov; v marcu so narasle za 30 milijonov.

Hamburg, Rotterdam in Antwerp. To so največja tri evropska kontinentalna pristanišča. V zadnjih letih si neprestano konkurirajo; enkrat je to na prvem mestu, drugič drugo. V prvih treh mesecih lanskega in letošnjega leta je bil promet v teh treh pristaniščih sledeči: Hamburg lani 4,652.000 ton, letos 5 milijonov 406.000 ton, Antwerp 4,724.000 in 4,900.000 ton, Rotterdam 5,210.000 ton in 6,155.000 ton.

Glede končne izjave o načrtu za novi jugoslovanski obrtniški zakon je sklicana za 4. maj v Beograd anketa vseh gospodarskih organizacij Jugoslavije. — Zbornice so pozvane, da vpošljejo svoje pripombe do 28. t. m.

Na begu pred srebrom je prva vpeljala zlato valuto Britanska Indija; sledi ji Francoska Indokina, dočim je Perzija kot pripravljalni korak za poznejšo vpeljavo zlate valute prepovedala uvoz srebra. O namerah Kitajske smo že večkrat pisali.

National City Bank v New Yorku se pogaja o fuziji z Irving Trust Comp., ki razpolaga z glavnico 715 milijonov dolarjev. Če bo prišlo do sklepa, bo National City dobila tekmo za prvenstvo med ameriškimi bankami. Sedaj ima prvenstvo, kot smo že poročali, Chase National Bank.

Ratifikacijo načrta o francoskem petrolejskem monopolu je parlamentarna petrolejska komisija odklonila s 14 glasovi proti 10 kot protiustavno.

Trgovina med Jugoslavijo in Češkoslovaško je za nas zelo pasivna; v mesecih januar—februar smo izvozili v Češkoslovaško za 47·5 milijonov Kč blaga, dobili smo ga pa od tam za 285·4 milijonov.

Iz prakse upravnega sodišča v Celju.

Judikati finančno - pravnega referata upravnega sodišča.

(Zbral referent finančno - pravnega senata g. dr. Ludvik Brence, sodnik upravnega sodišča v Celju.)

(Nadaljevanje.)

29.

Možnost pritožbe na višje oblastvo. Čl. 18. in 24., točka 3. upravnosodnega zakona. Možnost pritožbe na višje upravno oblastvo glede določenega tožbenega zahtevka ni bila podana, ako je višje oblastvo o priliki reševanja priziva odločbo I. stopnje izpremenilo tudi v onem delu, ki ga stranka ni izpodbijala in sicer njej v škodo, ter je stranka v tem pogledu v tožbi na upravno sodišče formulirala povsem novo tožbeno točko. — (F 82/24—17.)

30.

Zavrnitev z odlokom. Čl. 34., točka 3. in čl. 25. upravnosodnega zakona. Tožbe, v katerih se uveljavljajo točke, ki z zahtevki, rešenimi z izpodbijano odločbo, niso v nobeni zvezi in o katerih razpravljati upravna oblastva niso imela prilike, se zavračajo z odlokom. — (F 93/25—7. F 72/23—8.)

31.

Nedostajanja aktivne legitimacije. Čl. 24., odst. 4. upravnosodnega zakona. Tožba, ki jo je vložila druga oseba nego ona, kateri je namenjena in dostavljena izpodbijana odločba administrativnega oblastva, se zavrne z odlokom, ako tožitelj niti ne trdi, temmanj pa dokazuje, da gre predmetno za njegovo subjektivno pravico ali sploh kakšen njegov interes. (F 41/23—6.)

32.

Čl. 24., 25. in 28. **upravnosodnega zakona.** Če nedostaje tožitelju tožbene legitimacije, zavrne upravno sodišče tožbo vzlic temu, da je finančno oblastvo v administrativnem postopanju priznalo legitimacijo, z odlokom. (F 75/29—5.)

33.

Čl. 24., točka 5. upravnosodnega zakona. Upravnega akta, o katerem je upravno sodišče že enkrat dokončno odločilo, se ne more več, izvzemši slučaj čl. 44., izpodbijati pred upravnim sodiščem, in se tozadevna tožba iz naslova rei judicatae zavrne kot nedopustna. (F 82/25—18.)

34.

Čl. 26. upravnosodnega zakona. — Nedostatnosti v postopanju obstoje, če 1. je glede ugotovljenih činjenic v spisih protislovje, 2. ali so činjenice v bistvenih točkah ugotovljene nepopolno in 3. ali se v upravnem postopanju niso upoštevale bistvene oblike postopanja, predpisane v zakonih, zakonitih uredbah ali običajnem pravu. (F 78/23—11.)

35.

Člen 26. upravnosodnega zakona. Popolna in pravilna intimacija odločbe višjega oblastva po oblastvu nižje stopnje spada k bistvenim oblikam administrativnega postopanja. — (F 77/23—8. F 104/23—7.)

36.

Pristojnost administrativnih oblastev. Čl. 20. in 26. upravnosodnega zakona. Upravno sodišče preizkuša pristojnost upravnih oblastev ex offo (tudi če je stranka ne osporava) in mora, če ugotovi nepristojnost, izpodbijani upravni akt uradoma po čl. 26. radi kršitve oblike upravnega postopka razveljaviti. — (F 103/29. F 116/29.)

37.

Nedostatnost v postopanju. Čl. 26. upravnosodnega zakona. Če odločba I. stopnje ne sloni glede spornega vprašanja na nobenem zakonitem določilu in tudi odločba II. stopnje ne reagira na prizivna izvajanja, ki so prinesla nove važne okolnosti v spor, je postopanje bistveno nedostatno, ker se s tem kršijo procesualne pravice stranke. (F 44/23—11.)

Reklama na ulici.

(Po Schalcherju.)

Splošno.

Reklama se ne tiče samo strokovnjakov ali trgovcev, ampak nas vseh. Posebno reklama na ulici, katero posebno živo čutimo, nas mora zanimati.

Lahko bi rekli, da ni kotička na trgovskem svetu, kjer ne bi visela kaka reklamna tablica.

Reklama ne služi sama sebi, ampak v prvi vrsti svojemu gospodu, trgovcu. Drugič služi ona prometu in tretjič kupcu, da hitro zve, kje dobi zaželjeno blago.

Največji nasprotnik reklame je čas. On izjé in uniči tudi najlepšo in najsolidnejšo reklamno desko. Ljudje, ki vidijo tak razpadel napis, si gotovo ne mislijo najbolje o takem trgovcu. Tudi na drug način uničuje čas reklamo. Paziti je treba, da se napis ne preživi. Moda igra tudi tu svojo vlogo. Pri reklamni umetnosti mora strokovnjak paziti, da ustvari reklamo, ki gre s časom. Vsaka druga je veliko manj uspešna.

Solidni trgovci se v zadnjem času v Nemčiji posebno borijo proti tako zvani »Barnumovi« reklami. Barnum je bil znan amerikanski cirkus, ki je s svojimi letaki o priliki gostovanja po evropskih mestih skoro tlakoval ceste. Dosegel je sicer uspeh, toda samo za par dni, kar je bilo za tako podjetje dovolj. Ko pa je odšel, je za njim ostalo samo ime »Barnum«, kar pomeni sedaj isto kot prevara, goljufija in bluf.

Sedaj ne najdemo tako hitro kakega trgovca, ki bi se posluževal te vrste reklame. Bila bi predraga in goljufiva. Nam ni reklama ista kot prevara. Naši ljudje so skeptični nasproti reklami in ako hočemo uspešne reklame, mora ta biti stvarna, resnična in lepa. Iz nje naj govori čustvo in razum. Ni verjetno, da bi trgovec posebno uspeval, ako bi kos svojega blaga hvalil kot »najmodernejše« in »najboljše« in seveda še kot »najcenejše«. Ni vsako ljudstvo enako sprejemljivo za reklamo, posebno Slovenci so hladni. Za nje mora biti že posebno dobra reklama, da bo o njej govoril, ako pa bo kaka trgovina imela slabo reklamo, jo bo tako obdelal in raztrgal, da ne bo na njej nič ostalo.

Znam za slučaj, ko je neka oseba, razdražena radi reklame, ki je bila sicer dobra, toda nameščena v nekem parku, sklenila, da ne bo nikoli kupovala dotičnih izdelkov. Po časopisih so poročali, kako se je neka ameriška petrolejska družba zamerila Nemcem, ker je v soteski Loreley (Ren) prebarvala zelo kričeče v velikanskih dimenzijah naravno skalnato steno in tako skvarila vso romantičnost. Iz tega vidimo, da vpliva kraj prav občutno na efekt reklame. Ako so ljudje tako občutljivi za naravne lepote in si jo ne pustijo pokvariti, niso nič manj občutljivi za lepoto v mestu in na ulici. Umetnost reklame ni v glavnem v tem, da ljudi z upozoritvijo na sebe zbudiš iz spanja ali premišljevanja. Solidna trgovina noče z blufom prevariti svojih odjemalcev, ker prevarjena oseba, ko spozna, da je bila prevarjena, je najhujša protireklama. Zato je reklama solidne trgovine zelo umerjena, stvarna in lepa. Človek se navadno kar zateka v tako trgovino.

Pisava.

Pisava je vidna govorica. Kar je pri govoru glavni zakon, namreč, da mora biti jasen, mora prav tako veljati za pisavo pri reklami. Torej pisava ali vidni govor mora biti čitljiv. Vidni govor je vendar eden glavnih sredstev razumevanja in izražanja misli. Ako ni čitljiva pisava, je zgrešila svoj cilj.

Nečitljivost ima več vzrokov. Glavni so sledeči:

1. Črke so same na sebi slabe in zato nečitljive.

2. Pisava je preveč oddaljena od opazovalca, ali pa preblizu.

3. Nespretno nameščena umetna luč lahko občutno kvari pregledno čitanje.

4. Pri barvanih črkah lahko ena črka radi svoje močne barve zatemni sosedno črko, ki je manj izrazita.

Navadno postane plakat ali karkoli nečitljiv, ker je izdelovalec ali kakorkoli imenujete takega slabega fabrikanta, iskal velike efekte, ali ker je bil prelen, da bi si ustvaril v duhu boljšo sliko za plakat. Posebno priljubljena navada trgovcev, ki trgujejo z japonskim in kitajskim blagom, je pisati reklamo s pisavo, ki naj bi bila japonski ali katijski podobna. Meni se zdi tako »japoniziranje« naše pisave neumestno in nepotrebno. Naša pisava je nastala na drugi podlagi in je podrejena drugim oblikovnim postavam kot japonske ali kitajske itd. Pisava naj bo jasna. To pravilo so nekateri tako razlagali, da so pisali črke sicer razločno, toda zelo daleč narazen. Napačno! Prava mera povsod! Današnji človek nima časa zlagati črke. Prav tako je treba biti pozoren, da ni reklamna deska popisana z visokimi črkami in tesno skupaj, da ljudje zopet ne morejo hitro prebrati. Posebno pri mali črki r v zvezi s črko n dá (dam) črko m (r n = m). Ena glavnih zahtev pri naši slovenski reklami je, da naj bo v pravilni slovenščini. Strokovnjakov za slovenščino nam ne manjka. Okrajšave besed naj bodo pravilne! No, ako pa ima kak napis tu pa tam kako napako, se lahko tolažimo s tem, da je imela še pred kratkim neka velika berlinska tvrdka na zelo prometnem križišču napis z grobo slovniško napako.

Superlativ v reklami bi v resnici rabil kar celo knjigo. — Podal bom anekdoto, ki je vredna, da bi jo vsi čuli. V Londonu je živel urar-obrtnik. Živel je slabo, toda bil je drugače dober delavec. Usoda mu je naklonila v neposredni bližini konkurenta, ki si je postavil napis »Najboljši urar v Londonu«. Po par mesecih se je naselil v isti ulici nov urar, ki si je dal nabiti napis s ponosnejšim naslovom »Tu ima trgovino najboljši urar Anglije«. No, naš urarček si je »iz reklamnih ozirov« postavil napis: »Najboljši urar v tej ulici«. Neumestni so posebno ti-le napisi na blagu: »ekstra fino blago«, »pravkar došlo« itd. Dovoljena naj bi bila le beseda »zadnja novost«, toda to mora biti res novost. Reklama naj bo originalna, pravijo vsi solidni trgovci. Ako jim pa kak umetnik nudi res originalno in lepo reklamo, dolgo oklevajo, da bi jo sprejeli. Ti trgovci ne korakajo s časom. Škodo trpijo nato sami.

Kot reakcija radi uporabe superlativa v reklami so mnogi trgovci začeli prvič izpuščati (vsak) superlativ. Oni imenujejo samo: 1. **svoje ime**, 2. **blago** in 3. **ceno blaga**. To je zelo simpatičen pojav in dobro bi bilo, ko bi ta način reklame sprejeli vsi slovenski trgovci. Korist bi imeli vsi: **trgovci in stranke.**

Antikva ali latinica je najbolj pripravna pisava za reklamne svrhe. — Nemci jo celo bolj uporabljajo kot svojo gotico. — Ker je naša latinica praktična in že radi svoje enostavnosti iz daljave čitljiva, ji gre velika prednost tudi pred cirilico. Pri latinica naj se vedno piše v horicontalni legi, samo v slučaju, da to ni mogoče, naj se piše v drugih legah. Latinica je edina pisava, ki se da pisati vsa z velikimi črkami.

(Dalje sledi.)

Pierre - Élie Bègue:

Pomen kolonij v francoskem narodnem gospodarstvu.

Pomorska konferenca v Londonu je dala francoski vladi priliko, da opozori na izredno važnost, ki jo imajo kolonije v splošnem gospodarstvu Francije in po takem na to, kakšne dolžnosti imajo v tem oziru državniki, katerim gre skrb za bodočnost.

Na francoske kolonije meri skoro neprikrito tuja pohlepnost, po njih ruje komunistična propaganda, ki se razpreda po vsem svetu. Ker so vrhu tega ločene s toliko razdaljo od materinski dežele, jih je treba skrbno čuvati. Že samo dejstvo, da eksistirajo, nalaga Franciji posebno pazljivost.

A kdor slabo pozna pravi obraz Francije, se utegne vprašati, kaj more biti tej državi do kolonij.

Njeno zanimanje gre v tri smeri: politično-moralno, vojaško, trgovsko.

Če naj pretehtamo nravstveno zanimanje, ki spaja Francijo z njenimi naselbinami, moramo preudariti, da poleg 41 milijonov brebivalstva na evropski celini šteje še 60 milijonov duš na vnanjih ozemljih, torej skupaj nad 100 milijonov. Francija ni samo v Evropi, temveč enako v Afriki (Alžerija, Tunizija, Marok, Senegal, Sudan, Kongo itd.), v Aziji (Indokina) in v Ameriki (Guadelupa, Martinika, Guijana), kakor tudi po velikem številu večjih ali manjših otokov, razkropljenih po vseh svetovnih morjih (Madagarsker, Tahiti itd.). Sicer pa ne kaže izgubiti z vidika, da je med francoskimi življi vnanjih pokrajin precej takih, ki že dolgo uživajo pravice, združene s francosko narodnostjo, vštevši politična prava. Alžerija, Senegal, Guadelupa, Martinika, Kočinčina imajo svoje poslance v francoski zbornici tako, kakor francoska selišča v Indiji (Mahé, Karikal, Šandernagor, Janaon). Sicer pa se moslemskim domorodcem v Alžeriji v kratkem podeli v celoti francoska narodnost kot zahvala za sijajno pomoč, ki so jo prinesli Franciji med veliko vojno, prelivaje brez pridržka svojo kri zanjo. Naposled pa se je celo v deželah, koder stanovništvo še ni v polnem obsegu pripuščeno v francosko narodnost, dovolilo in še dovoljuje mnogo ponarodnenj najboljšim elementom, sposobnim, da si osvojé francosko omiko ter se udeležujejo duhovnega življenja Francije.

Kadar torej nastopa Francija v zboru narodov, smemo trditi, da govori 100 milijonov duš. Z njo je stvar taka, kakršna z Anglijo, ki je ne gre krčiti na 41 milijonov ljudi britanskega otočka, ako nočemo zagrešiti v oceni pomote, ki bi povzročila kaj naglo zle posledice. Kakor je Anglija v Avstraliji, Kanadi, Južni Afriki nič manj nego v Londonu, tako je tudi Francija v Severni Afriki, Indokini, na Madagaskerju slično kot v Parizu.

To se pravi: Francija si ne bi mogla odkrhniti nobenega dela svojih naselbin, a da ne bi pri tem utrpela znatne nravne škode ter okrnila svojega ugleda. V ostalem pa po svojih naselbinah ni samo prelivala kri svojega vojaštva, marveč je opravljala prosvetni posel, vzgajajoč in učeč narode, izpopolnjevala gmotno stran življenja, gradeč bolnice, pristanišča, ceste, železnice, kar je zahtevalo velikih stroškov v ljudeh in denarju. In po vsej pravici se hoče okoristiti z izvršenim delom.

Nadalje se je med svetovno vojno izkazalo, da ob hudih mednarodnih zapletkih kolonije vedo pripoznati, kar je Francija storila zanje. Ne glede na Alžerijo, kjer so francoski in domači prebivalci podvrženi vojaški službi, ne smemo pozabiti, da je 1914, samo dve leti po uvedbi francoskega pokroviteljstva, Marok poslal na Francosko 47.000 maroških strelcev, ki so se obnesli kot prvovrstni vojaki. Pozabiti ne smemo, da so evropska bojišča videla tonkinske in košinšinske, senegalske, malgaške strelce, ki so prihiteli od vseh strani sveta branit to, kar so šteli tudi oni za svojo domovino. Mar se more Francija odpovedati temu sodelovanju vsakobarvnih Francozov, belih, žoltih in črnih, ki bi mogli vnovič priteči na pomoč in ji poslati moštva, sirovin ter zlata spričo nove grožnje od zunaj? Gotovo ne. Zgodovina nas uči za bodočnost. Francija more ob nekih pogojih pristati na to, da omeji svoje oboroževanje in to je že storila v znatnem razmerju, privoliti pa ne more v to, da bi se ob potrebi odrekla pomoči šestih desetin svojega stanovništva pod pretvezo, da teh šest desetin prebiva v deželah, ki niso evropske.

Ako pa se ozremo na vprašanje s trgovskega vidika, je povsem jasno, da bi vsaka ukinitev sedanjih vezi med Francijo in njenimi naselbinami

Trgovci in industrijci!

TRGOVSKI LIST se priporoča za inseriranje!

povzročila znatno zmanjšanje bogastev ter izzvala zastanek v dobršnem delu njenega obrta.

Za proučavanje trgovske plati v francoskih naselbinah bomo ločili na eni strani prave francoske kolonije (ne oziraje se na ozemlja pod mandatom Sirija, Togo, Kamerun, katerih juridični ustav ni čisto kolonialni ustav) in na skupino v Sev. Afriki (Alžerija, Tunizija, Marok), kjer so spričo bližine napram metropoli zagotovljene prav posebne trgovinske ugodnosti.

Leta 1928 se je trgovski promet (uvoz in izvoz) francoskih naselbin povzpel do 15 milijard 111 milijonov, to je 3 milijarde 22 milijonov zlatih frankov. Ta številka predstavlja prirastek sto odstotkov nasproti l. 1913 (1 milijarda 500 milijonov zl. fr.).

Blagovni promet znaša 1928. leta 10,236.000 ton nasproti 6,670.000 ton leta 1913.

Za 1928 odpade od okrogle trgovske številke iz kolonij (15 milijard 111 milijonov frankov v papirju) na uvoz blaga v kolonije 7 milijard 910 milijonov, na izvoz blaga iz njih pa 7 milijard 201 milijon.

Med odjemalci teh kolonij stoji Francija daleč na prvem mestu. Sama zase obavlja 53% kupčije svojih kolonij, za njo Anglija (5%), Nemčija (2·8%), Nizozemska, Belgija, Italija, Združene države, Kanada. V kolonijah kupuje riž, podzemeljski oreh (arahid), olje, kavčuk, poper, kavo, čaj, slonovo kost itd. Takisto prvači v prodaji: kolonije kupujejo pri njej izdelke, stroje, orodje, sukno, avtomobile itd.

Če preidemo k skupini Sev. Afrike (Alžerija, Tunizija, Marok), ugotovimo, da je leta 1929 Francija napravila s tem delom Afrike kupčij okroglo za 10 milijard 993 mil. frankov, kar predočuje dobro desetino celotne francoske trgovine (108 milijard 357 milijonov l. 1929).

Pri tej zaokroženi številki severnoafriške trgovine s Francijo pride na Alžerijo 7 milijard 490 milijonov, na Marok 1 milijarda 796 milijonov, na Tunizijo 1 milijarda 707 milijonov.

Francija kupuje v Sev. Afriki žitarice, pšenico, ječmen, rž, koruzo, z njih stranskimi proizvodi (testenine, zdrob), potem fosfate, sadje, olja, volno, kože in usnje itd.

Na drugi strani pa je Sev. Afrika eden najboljših odjemalcev za Francijo, saj se uvršča takoj za Anglijo in Belgijo. Nabavlja si v Franciji bombaževo, volneno in svileno tkanino, očiščen sladkor, avtomobile, kovinske izdelke, stroje, železnino in jeklenino, perilo, obleko, papir, stavivo, dišave itd. Skupno je Sev. Afrika kupila v Franciji l. 1929 za 6 milijard 795 milijonov blaga (Alžerija 4·500, Marok 1'291, Tunizija 1·3).

Dodajmo, da je l. 1929 trgovina Sev. Afrike s tujino znašala 5 milijard, od katerih je šel dobršen del za francoska podjetja.

Pa nočemo zlorabljati številk. Kolikor smo jih navedli, že dovolj kažejo na silno delavnost, ki vlada v vnanjih deželah Francije. In opravičujejo korak francoske vlade, ki upošteva svoje kolonije, kadar jo kličejo, naj opredeli svoje potrebe. Čeprav so ločene od materinske dežele s stotisoči kilometrov, tvorijo vendar del narodnih tal; neobhodno so potrebne prospehu prvostolnice ter njenemu gospodarskemu ravnovesju. Z istam razlogom kakor katerakoli pokrajina evropske Francije so člani velike francoske družine in spadajo v dedščino, ki si jo morajo pokolenja predajati brez okršitve.

Iz rokopisa D. A.

Za državno ogrsko posojilo na inozemskih trgih se pogajajo razni tozadevni činitelji. Posojilo bo zelo veliko in govorijo o znesku 500 do 600 milijonov pengö.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI,

dne 15. aprila 1930.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 22, II. vrste 20 Din; na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18 do 20, II. 16 do 18, III. 12 do 16, jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 15 do 20, ledic 18 do 24, možganov 20 do 25, loja 5 do 12 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 24 do 25, II. 20 do 22, jeter 25 do 30, pljuč 20 do 22 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 22 do 24, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25 do 30, glave 8 do 10, parkljev 6, slanine trebušne 20, slanine ribe in sala 25 slanine domačih prašičev 21 do 22, slanine mešane 22 do 23, slanine na debelo 24, masti 28, šunke (gnjati) 30, prekajenega mesa I. 30, II. 25 do 28, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10 do 12, jezika 30 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 14 do 15, jagnjetine 18 do 20 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 42, debrecinskih 42, hrenovk 30 do 34, safalad 30 do 34, posebnih 34, tlačenk 24, svežih kranjskih 35, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanine 28 Din.

Perutnina: Piščanec majhen Din 25 do 30, kokoš 30 do 50, petelin 25 do 40, domači zajec, manjši 8 do 15, večji 20 do Din 30.

Ribe: 1 kg karpa Din 25 do 30, ščuke 35 do 40, klina 20, mrene 15 do 20, pečenke 10.

Mleko, maslo, sir, jajca: 1 liter mleka Din 2·50 do 3, 1 kg surovega masla 36 do 40, čajnega masla 44 do 56, masla 40 do 44, bohinjskega sira 34 do 40, sirčka 8 do 10, eno jajce —·75 do 1·—.

Pijače: 1 liter starega vina Din 18 do 22, novega vina 14 do 18, 1 čaša piva 3 do 3·50, vrček piva 4·50 do 5, steklenica piva 5·50 do 6.

Kruh: 1 kg belega Din 5·—, črnega 4·50, rženega 4·50.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolk Din 12, jabolk I. 10, II. 8, III. 6, ena oranža 1 do 3, limona —·50 do 1, 1 kg rožičev 8, fig 10, dateljnov 24 do 40, mandeljnov 48, orehov 10 do 12, luščenih orehov 36 do 40, suhih češpelj 10, suhih hrušk Din 6 do 8.

Špecerijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 80 do 84, Santos 52 do 54, Rio 36 do 40, pražene kave I. 100 do 110, II. 80 do 90, III. 66 do 70, 1 kg kristalnega belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 14, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4·50, navadnega kisa 2·50, 1 kg soli debele 2·50, mlete 2·75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 46, 1 liter petroleja 7·50, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3·75, čaja 80.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 na debelo Din 410 do 425, na drobno Din 4·50, št. 2 355 do 375, 4·25, št. 4 320 do 330, 4, št. 6 3·75, kaše 5 do 6, ješprenja 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 1·75 do 2, koruzne moke 3·50, koruznega zdroba 4 do 4·50, pšeničnega zdroba 5 do 6, ajdove moke I. 6 do 8, II. 6, ržene moke Din 4·—.

Žito: q pšenice Din 260 do 265, rži 230 do 235, ječmena 210 do 225, ovsa 200 do 240, prosa 210 do 220, koruze 170 do 180, ajde 200 do 220, fižola ribničana 360, prepeličarja 425, graha 8 do 10, leče 10.

Kurivo: 1 tona premoga Din 455, m³ trdih drv 180, mehkih drv 90.

Krma: q sladkega sena Din 100, pol sladkega sena 80 do 90, kislega sena 75, slame 50 do 75.

Zelenjava in gobe: 1 kg ajserice Din 10 do 12, berivke merica 1·50, motovilca merica 1·50, radiča 10 do 12, rdečega zelja 8 do 9, kislega zelja 3·50, karfijol 8 do 10, kolerab podzemljic 1, špinače 6 do 8, graha v stročju 10 do 12, čebule 1, česna 10 do 12, krompirja —·75 do 1, kisle repe 2·50 do 3, korenja 2 do 4, peteršilja 3 do 4, zelenjave za juho 3 do 4.

PUCH KOLESA

IGN. VOK, LJUBLJANA
PODRUŽNICA NOVOMESTO

SVETOVNA ZNAMKA SO IN OSTANEJO NA PRVEM MESTU PLAČLJIVO TUDI NA OBROKE

Brez posebnega naznanila.

Mestni pogrebni zavod.
Občina Ljubljana.

V najglobji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nadvse ljubljeni, predobri oče, gospod

AVGUST ŽABKAR

veleindustrijalec, posestnik, podpredsednik Strojnih tovarn in livarn in imejitelj reda Sv. Save

dne 18. t. m. ob 5. uri popoldne po kratki, mukapolni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 75. letu starosti, za večno dokončal svoje trudapolno življenje.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je vršil v ponedeljek, dne 21. aprila 1930 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Dunajska cesta 35 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se je truplo položilo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 22. aprila 1930.

Avgust, sin. **Zinka, Angela,** hčeri.

Veletrgovina
A. Šarabon
Ljubljana
priporoča
špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke - Raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z elektr. obratom

Ceniki na razpolago!

Trgovci! Naročajte in širite Trgovski list

KUVERTA
DRUŽBA Z O. Z.
Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 3

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MICHALEK, Ljubljana.